

Ivan Matičič

Morje je prebrodil

Ilustriral M. Gaspari

»Tonca, kje si?«

»Tukaj sem,« hlastne deklica poživiljena. »Ali prihajaš?«

»Prihajam. Le mirna bodi, drži se in nikar se ne gani.«

Fant opleta z vrvmi, da kar pokajo ob stene. Razdalja med njim in zdolaj čakajočo se naglo krči — in slednjič zadene z nogami obnjo.

»Ooo!« vzdikne ona in se oklene njegovih nog.

»Drži se, nikar se ne gani!« zavpije nestrpen. »Čakaj, da otipljem, kako je.«

Fant otipava položaj, najprvo z nogami, potem pa še z roko. Končno ugotovi, da je tu nekakšno koleno brezna in da zeva naprej v stran nov dolb, iz katerega prihaja vlažen hlad in smrad. Tinča pretrese. Tonca ždi na spolzki skali in kar z zobmi šklepeče od mraza in strahu. Tinč jo prime za roko in jo skuša dvigniti.

»U, boli!« zavpije deklica.

»Boli te? Kje?«

»Ne vem, v križu.«

»No, le vstani, veš, nekoliko bo treba potrpeti.«

Punče se polagoma le dvigne, čeprav s težavo.

»Tako, zdaj pa dvigni noge, drugo za drugo.« Tudi noge težko dviga. Tinč ji pomaga kolikor more, seveda samo z eno roko, ker z drugo se mora držati za vrv. Polagoma jo spravi v zanko, katero ji potem pod pazduho zadrigne. Nato pa še v drugo zanko. Kako je dobro, da sta dve vrvi. Drugo zanko ji pa zadrigne vrhu nog, tako da se dekletce lahko kar usede, ako bo toliko izmučeno. Tinč se oddahne. Zdaj jo končno drži v kleščah, ne more mu več zdrkniti nizdol, najsi žrelo še tako nevarno zeva pod njima. On se zdajci nekoliko odpočije, oprt s hrbtom ob steno.

»Kaj bo pa zdaj?« vpraša dekle v skrbeh.

»Zdaj? Zdaj te bomo pa spravili ven.«

»Kako?«

»Boš že videla.«

»Kdo pa je gori?«

»Nihče.«

»Nihče?« se čudi dekle. »Kaj me boš sam spravil ven?«

»Sam.«

Deklica vzdihne. Kakor je srečna, da je prišel ponjo in jo skuša rešiti iz te grozote, tako je zdaj zopet v veliki negotovosti, ker sluti, da bo treba velikanskega napora preden bo ona zunaj.

»Te še kaj boli?« jo vpraša on.

»Ne vem. Veš, sem tako vesela, da si prišel pome.«

»Jaz sem tudi vesel, da sem te našel živo.«

»Pa te tako dolgo ni bilo. Kaj si pa delal?«

»Kaj sem delal, vrvi sem iskal.«

»Vrvi?«

»Potlej sem pa mislil, da te ni več, ker se nisi oglasila. Najbrže si zadremala.«

»Ne, zdelo se mi je, da sem umrla.«

»Beži no.«

»Zdaj se pa zopet bojim.«

»Čemu?«

»Kako bova prišla ven. Zdaj sva oba zdolaj.«

»To le prepusti meni, boš videla, kako bo to šlo. Jaz grem zdaj gor.«

»Gor greš?«

»Seveda. Ti kar mirno čakaj, da pridem gor, potem te pa potegnem kvišku.«

»Jej, kaj pa če se utrga tale...«

»Ne bo se ne, brez skrbi.«

Naroča ji še to in ono, nato se spne na vrvi in pleza kvišku. Kakor je dober plezač, pa le omaguje in neprestano drsa z nogami ob stene, iskaje si opore. Sicer pa ni tako lahko takole plezanje iz brezna. Razen tega je pa izmučen že od prejšnjih naporov, ki so ga tako nemilostno utrudili. Misel na rešitev sestrice pa premaga vse ovire. Zavedst, da je njena rešitev edino v njegovih rokah, mu pa daje novih in novih moči.

Ko je prišel ven, se je komaj za silo oddahnil in se takoj lotil dela.

»Halo, Tonca, se držiš?«

»Držim se.«

»Dobro, zdaj pričnem vleči.«

Fant se upre z nogami ob bruno in nategne vrvi, da kar belo pogleda. Bože mili, ni lahko delo, Tinč si je prav gotovo lažje predstavljal. Ko vleče nekaj časa, se pa boji, da nalogi ne bo kos. Vleče, vleče, pa ga teža upogiba, kakor bi ga hotela zdaj zdaj strmoglaviti noter. On se upira ob bruno, da se mu šibe kolena, mišice mu pokajo na rokah in na prsih, a oči so mu izbuljene in ves obraz zaripljen od neznanse napetosti. Tu in tam mu vrvi celo zdrknejo iz rok — in tedaj se fant opasno nagne naprej — in komaj komaj si ujame ravnotežje... Ko že čuti, da mu roke umirajo in utegnejo vsak hip popustiti, tedaj se zavihiti na stran in se kar usede na vrvi. Ko se za silo oddahne, se spogne z glavo nad žrelo in zakliče:

»Tonca, potiplji z roko okrog sebe in po stenah, pa se oprimi klinov in polic. Jaz težko vlečem...«

»Saj se že držim,« odvrne deklica, ki si je medtem že sama našla opore. Razumela je, da delo za Tinča ni lahko, in kakor je bila bežna in pobita, je tipala z nogami in rokami, da pomaga bratu in da ga razbremeni.

In res občuti Tinč neko olajšanje, in ko znova potegne, ni breme več tako težko in ga vrvi ne upogibajo več s tako silo k tlom. Zdaj pa zdaj občuti celo popolno olajšanje v rokah, in ko se zavzame, izve, da se je punče oslonilo ob polico v steni, da je na ta način pomagalo fantu. Tista bruna v breznu so res prava sreča.

Vleci, vleci! Naj počijo mišice, naj klecnejo noge, naj krvavijo dlani! Le vrvi ne smejo popustiti in Tonca mora ven za vsako ceno! Tinč znova vleče, pot mu zalija čelo, pred očmi se mu vrtinči prepad, a on vleče, vleče. Zdaj potegne za desno vrv, potem pritegne levo, nato povleče sunkoma zopet obe hkrati.

Ko se končno prikaže Tonca v svitu dneva, zbere Tinč poslednje moči, pa z vso silo potegne za vrvi, prav kot bi jo hotel dokončno iztrgati hudobcu iz krempljev. Ven, ven! Tinč jo iztrga iz žrela, s poslednjim sunkom pa jo zavleče proč od nesrečnega kraja...

»Tinč!« zavpije ona in glasno zajoka od velike ginjenosti.

Tinč kar omahne
vznak in se usede na
zemljo. Samo za spo-
znanje se nasmehne, a
spričo silne izčrpanosti
ne more vzklikniti no-
bene besede rešeni se-
strici v pozdrav...

Po kratkem oddi-
hu se dvigne, jo pogle-
da in vzklikne prevzet:
»Jej, kakšna si!«

Tu ždi sirota na tleh,
do golega izčrpana. No-
ge ima vse opraskane in
krvave, roke opraska-
ne, glavo vso obtolčeno
in krvavo.

»O, ti uboga sirota,

kakšna si!« ponovi fant, ki se mu punče v dno srca zasmili.

Ona pa ga kljub svoji revii hvaležna gleda s svojimi od groze
ugaslimi očmi. Skušna se mu še celo smehljati, dasi niti jokati ni ne-
hala spričo neizrečene ginjenosti.

»Ali te hudo boli?«

Ona samo odkima in zaihti, ker ne ve, kako bi mu izkazala hva-
ležnost. On jo pa gleda ponosen in srečen in spričo tega niti sam ne
ve, kaj bi rekel. Nič več ni treba govoriti, dejstvo samo govori, tu
leži pred njim živ dokaz, viden in nepobiten uspeh njegovega silnega
napora. Kakor da lastnim očem ne more verjeti, jo gleda venomer:
da, Tonca je tu, na trdnih tleh leži, rešena iz strašnega žrela... Tonca
živa in zdrava! Hm, zdrava sicer ne more biti povsem, vendar si bo
že opomogla. Krilo je vse razcefrano, no, ga bodo že zašili.

»Čakaj, da te vsaj razvežem!«

Vsa je zahomatana v vrveh in šele zdaj je Tinč zapazil, da jo je
treba vendar razhomatati. Kaj se bo toliko trudil, pipec vzame pa ji
poreže zanke. Punče kar voljno leži, vsemu vdana in srečna, da je
zopet na belem dnevu, med živimi.

Tinč se razgleduje okrog sebe in najde culo nekje med protjem.
— »Na, Tonca, nekaj krhljev je še notri,« reče in ji ponudi culo. In
punče se res loti krhljev, Tinč jo pa zadovoljen ogleduje. Potem ji
pa otipava roke, noge in glavo.

»Hudo si opraskana in pobita, zlomila si pa nisi nič. To je edina
sreča!«

»Samo v hrbtu me močno boli.«

»Tisto se bo že prebolelo, da le ni hujsęga.«

Punče se malo ozre po sebi. »Joj, kako sem raztrgana!« vzklikne.

»To ni nič, samo da so roke in noge cele,« ji odvrne Tinč in se ji
dobrodušno smehlja.

Toda dan se nagiblje. Tinč se ozre in vidi, da se je pričelo nekam
temniti.

»Noč bo,« reče, »treba se bo nekam spraviti.«

»No, kar pojdiva,« mu pritrdi Tonca.

On ji pomaga na noge in reče: »Veš, tu bova morala prenočiti, ne kaže drugega.«

»Oh, kar prenočiva, samo da nisem v jami,« reče ona in ga hvaležna pogleda.

»Kam hočeva?«

»Kamor hočeš, samo kraj te grde jame ne bi rada spala.«

»Jaz tudi nemaram. Kar pojdiva proč!«

On jo prime za roko in kreneta proti dozdevnemu lazju. Ko stopita iz gošče, ju pa iznenadi, da, skoraj prestraši čreda srnjadi, ki se plaha razbeži na vse strani.

»Oh, laz!« vzklikne Tonca.

»Ne, ni laz, jasa je,« ji razloži Tinč. »To je pašnik za srne.«

Da, jasa je to, pašnik za srne. Otroka stojita tu, kar začudena gledata srne, ki se pasejo dalje in nočejo bežati, gledata jaso, kakor bi uzrla košček obdelane zemlje, vrtiček sredi pustinje. Tinča spominja na gmajno: da, košček gmajne je to, pašnik za divjad. Toda za mlada popotnika je kakor gola skala sredi morja, ki jima je samo za oddih, a jima nič ne koristi. (Dalje.)

J. Kmeč

Zvonček

Mehkó je zazvonilo: cín, cín, cín.

Pomlad zavela zvončku je v obraz,
nebo je zažarelo koš rubín.

Slovo je vzela zima speš od nas.

V polje je zadehtela moč vonjav,
toploša sonca je kali razkrila;
in pesem je zaplula prek dobnav
ter starčka iz hišice na prag zvalila.

Še v naših dušah oznanjuj pomlad,
prijatelj naš, ti zvonček snežnobeli,
da se veselje, sreča, sonce s fraš
v človeška mrzla srca speš naseli.